

Neglelakk på klørne

"Når jeg ser tre appelsiner må jeg sjonglere. Og når jeg ser to tårn må jeg balansere." Dette var linedanseren Philippe Petits ord til politiet. De hadde arrestert ham etter at han hadde skutt en line fra det ene til det andre tårnet på World Trade Center, en av New Yorks høyeste skyskrapere, og balansert over. Tidligere hadde han gjort det samme mellom tårnene på Notre Dame i Paris.

Philippe Petit måtte sjonglere eller balansere. For hans del kan man trygt si at denne driften lå på et høyt plan. Andre hengir seg til drifter som ligger lavere: "Når jeg ser en bosnier (eller en serber), må jeg skyte"; "Når barnesex pirrer meg, må jeg prøve". Mennesket er et dyr med neglelakk på klørne, sier Leonard Cohen.

Vi blir fariseere ved å late som om disse kreftene ikke bor i oss. Men vi blir kynikere hvis vi aksepterer at dette er hele virkeligheten.

"Til frihet har Kristus frigjort oss," skrev Paulus til galaterne. Frihet er noe annet enn en moralsk kraftanstrengelse. For menneskene er det over evne å balansere på stram line fra en høyverdig handling til den andre. Men det er ikke over evne å åpne seg for kraftkildene i en kjærlig Gud. Mange av oss kjenner den forvandlende kraften som ligger i å vite seg elsket.

Kirkedebatten om samlivsetikk har de siste ukene satt spørsmålet om våre drifter på dagsordenen. Noen synes å mene at den som ikke har et aktivt seksualliv er et halvt menneske, uansett stand eller legning. Andre mener at seksuelt samliv skal forbeholdes ekteskapet. Men det er en gla-nyhet som sjelden kommer fram: Mennesket kan ha et fullverdig, rikt og tilfredsstillende liv også uten seksuell utfoldelse.

Det skjer når vi gir en stor og meningsfylt oppgave vår oppmerksomhet, fantasi og kreativitet. Slike oppgaver er ikke vanskelige å finne: Vi må komme likegyldigheten og selvisheten som tar sjelen ut av våre egne samfunn, til livs. Vi må mobilisere mot sult og fattigdom. For fremtidens skyld må vi få vår klode i økologisk balanse.

Stortingsrepresentant Kristin Clemet sa nylig at verdensproblemer er så store at vi trenger Gud for å løse dem. Å satse livet på å virkeliggjøre Guds hensikt med sitt skaperverk er et større eventyr enn å balansere mellom tårnene på Notre Dame eller gå alene på ski til Sydpolen. Det setter oss i forbindelse med en kraftkilde som kan hjelpe oss til å mestre våre drifter, og en visdomskilde som gir oss tro på at vi kan finne en gangbar vei inn i fremtiden.

I skogen, ved stranden

Hva er likheten mellom Koppang i Østerdalen og Sydney i Australia? Korrekt svar: På begge steder var det ved inngangen til 1993 internasjonale nyttårsleire for ungdom. Ved Koppang gikk man på ski blant snøkleddde graner, ved Sydney surfet man på Stillehavets lange dønninger. Begge steder ga friluftslivet hvile og hadde sin del i å forflytte hjerte og sinn fra hverdagens travelhet til perspektivene ved et årsskifte.

"Mange av oss opplever at tiden ikke strekker til. Derfor vil vi bruke dagene på Koppang til stillhet, bønn og diskusjon om hva vi ønsker å prioritere i våre liv," het det i den norske innbydelsen. Familieliv, venner, yrke og samfunnsansvar var blant spørsmålene som ble tatt opp.

Leiren fant sted på Lia gård, hvor Sigmund og Ingeborg Bø har innrettet en låve som møtested med plass til ca. 50. Gamle gjenstander fra gården, møbler og planter bidrar til å skape et enestående miljø, beriket av beliggenheten langt fra folk og den vidunderlige utsikten.

Norske nyttårsleire i MRA's regi har pågått gjennom 15 år. Noen av dem som deltok som ten-åringer, kom nå med familie og barn. En ung far skildrer sine inntrykk slik: "Vi dro til den hvite snøen. Jeg satt og varmet meg ved en åpen peis i Herrens låve, barn skrek, noen leste i en bibel, skiene frøs fast ute i snøen, en stille stund avbrøt ping-pong-ballenens smatring, fra kjøkkenet kom en polakk og ringte i klokken. Vi skulle spise det siste måltidet før det nye året begynte. Det var noen som ba for meg, noen sang min sang, en russer berettet om verden. Jeg var i Herrens låve sammen med 45 andre. Syv barn bidro sitt, og jeg mitt."

Blant de 45 var en kunststudent fra Moskva, og to som arbeider på sin doktorgrad ved Jagiellon Universitet i Krakow. Den russiske studenten innbød samtlige til en leir hun vil arrangere for sine venner utenfor Moskva i juli. Og i Australia er de allerede i gang med å finne stedet for neste nyttårsleir.

Sommer i Australia, vinter i Norge. Likevel bandt et indre slektskap de to leirene sammen. Det viser kommentarene fra noen av dem som deltok. "På leiren traff jeg folk jeg ikke behøvde være redd for," sa en australsk tenåring. "Folk hørte på meg istedenfor å kritisere. Jeg lærte å lytte til min indre stemme og oppdaget hvordan jeg kunne legge bak meg min voldsomme bitterhet."

En britisk student som kom til Koppang sa: "Jeg har vært her bare noen få dager, men jeg føler det som jeg alltid har kjent disse menneskene. Det er som om tiden har stått stille. Jeg har funnet fred her."

Helbrede sår - skape samfunn

Håp er en sart plante. Den kan knekkes av skuffelser og nederlag på det personlige plan. Eller den kan begraves under skredet av vonde nyheter fra alle verdenshjørner.

Uten håp dør visjonene, og viljen til forandring med dem. "Jeg løfter mine øyne til fjellene. Hvor skal min hjelp komme fra?" står det i Davids salmer. Det finnes et høyplatå hvor nye perspektiver på nåtid og fremtid åpner seg. Veien dit er åpen for alle som er ydmyke nok til å søke den.

I Caux i Sveits får håpet gode vekstvilkår. Her samles ca. 2000 mennesker fra alle kontinenter i løpet av en sommer. De kommer for både å gi og motta: For å la seg stimulere og utfordre av andres erfaringer, og gi videre løsninger og håp de selv kan ha funnet.

Gjennomgangstema for sommerens konferanser er "Helbrede sår - skape samfunn". I innbydelsen heter det bl.a.: "Caux gir visjonen av en verden som fungerer når mennesker forvandles. Broer må bygges, sår helbredes, legeme og sjel næres. En åndelig og moralsk fornyelse er ingen luksus. Det er en betingelse for at menneskesamfunnet skal overleve og videreutvikles."

4. juli åpner Caux for sommeren. Her følger en oversikt over spørsmål som tas opp:

4.-15.juli. "Europa i støpeskjeen"

+ Regionenes betydning. + Gjennom kommunikasjon til tillit - nedbryting av fordommer. + Patriotisme kontra nasjonalisme.

Kort nytt

AUSTRALIA: Den australske rikskringkastingen bragte nylig et 90-minutters landsomfattende radio-program om Moralsk Opprustning. Programmet åpnet med intervjuer av en kjent politiker, den nettopp pensjonerte formannen for de australske havnearbeiderne, en flyktning fra Laos og en av MRA's australske heltidsarbeidere. Etterpå kunne publikum ringe inn sine spørsmål.

BRASIL: I januar-februar de siste årene har mennesker engasjert i MRA på det latin-amerikanske kontinent møttes i Petropolis, ikke langt fra Rio de Janeiro. Felles søken, fordypelse og planlegging har stått på programmet. Etter initiativ fra unge argentinerer er det i år lagt opp til "en reisende konferanse" for å nå ut til flere. Denne gang er to studenter fra Latvia med. Ellers er Kypros, Filippinene, Hong Kong, Frankrike og Nederland også representert. Programmet begynte i Rio de Janeiro 7. februar, fortsatte i Uruguay og blir avsluttet i Argentina 5. mars.

KAMBOBSJA: 26. - 27. mars, bare en uke før valgene i Kambodsja, holdes et to-dagers MRA-seminar i hovedstaden Pnom Penh. Blant deltakerne er Rajmohan Gandhi, Mahatma Gandhis sønnesønn, som er en av de ansvarlige for MRA's

+Festnig Europa eller globalt ansvar?

18.-28. juli "Moralsk opprustning - det personlige og det globale."

En forskningsferd for alle - uansett alder og bakgrunn - for å oppdage + hvordan kan den enkelte yte sitt bidrag til å forandre samfunnet? + stillhetens gave og Guds ledelse som veiviser og vekstkilde?

29.-31. juli Programfrie dager.

1. august Sveitsisk nasjonaldag

2.-12. august "Områder i krise - områder med trygghet. Hva kan vi lære av hverandre?"

De som gjennomlever kriser, tvinges til å søke dypere årsakssammenhenger. Å utveksle erfaringer om holdningsendring kan kaste nytt lys over vanskelige situasjoner.

15.-19. august "Det moralske grunnlag for morgendagens økonomi."

Et forum for folk fra forretningsliv og industri som vil styrke næringslivets etiske fundament. Forumet vil fungere i hovedsak gjennom dialog og erfaringsutveksling, og er tenkt som en katalysator for enkeltes og grupperes initiativ.

20.-22.august "Evaluering og fremtidsperspektiv"

Konferansene i Caux er en del av et fortløpende arbeid verden rundt. Sluttdagene gir anledning til å se fremover.

arbeid i India, og Alec Smith fra Zimbabwe, som spilte en viktig rolle for bileggelsen av en blodig borgerkrig i hans land. De og andre internasjonale deltakere vil bli mottatt av prins Norodom Sihanouk, Presidenten i Kambodsjas Øverste Råd (SNC), etter at seminaret er over.

SVEITS: 11. - 17. april blir det igjen en arbeidsuke i Caux. I fjor deltok bortimot hundre fra mange nasjoner. Det er nok av oppgaver - fra maling til hagestell, baking og sølvpudding. De som liker å bruke musklene kan prøve seg på en vegg i Mountain House som skal rives. Videre opplysninger gjennom Anders Eskeland, tel.: 22559430.

Et annet perspektiv på samlivsdebatten?

Les Einar Engebretsens brosjyre

"Fordommer fordummer"

1 eks. kr. 10,-, 3 eks. kr. 20,-, 10 eks. kr. 60,-

Bestilles gjennom MRA's kontor,

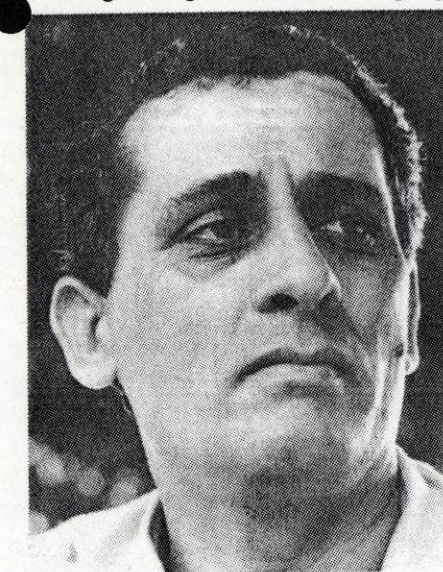
Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo. Tel. 22559430

Ærlige drosjer i Rio

For 15 år siden ble Rio de Janeiros 2200 drosjer sett på som de verste i Sør-Amerika, sier Jose Batista Filho, en av stifterne av to kooperativer som er i ferd med å endre sjåførenes omdømme. "Drosjene våre var gamle og dårlig vedlikeholdt. Sjåførene var hissig og bitre, uten kjennskap til sine rettigheter og sitt ansvar. Ganske mange bedro eller truet passasjerene."

Rios første drosje-kooperativer ble dannet i slutten av sytti-årene. To kooperativer som var inspirert av en karismatisk italiensk innflytter, Americo Martorelli, gikk løs på to problemer: Eierforhold og sysselsetting. Han insisterte på at ærlighet ble gjort til et grunnleggende prinsipp.

Coopataxi, stiftet i 1979, ga sjåførene en mulighet til å kjøpe biler, drivstoff og reparasjoner til lave priser. Central de Taxi av 1977 startet en drosjeservice med radioforbindelse og forretningsmessige kontrakter som ga sjåførene større sikkerhet for sin ansettelse. I

Jose Batista Filho

1988 åpnet Coopataxi sitt eget radio-system og lot tjenestene være åpne for alle taxisjåførene i Rio. Begge kooperativer har strenge opptaksprosedyrer. En søker må bevise at han har en plettfri vandel. Sjåførene blir rettleidet av de eldre, representert ved et råd for etikk og disiplin. "Hvis en kunde blir dårlig behandlet, kan han ringe til oss og klage," sier presidenten for Coopataxi, Pena Neto. "Sjåføren kan da bli advart, suspendert eller avskjediget." Lovene for Central de Taxi slår fast at å kreve mer enn taksten er grunn for avskjedigelse. Ingen av disse to kooperativer gir eller tar imot bestikkløser.

Coopataxi har 250 medlemmer, Central de Taxi 258. Trass i Brasils økonomiske krise tjener sjåførene bra, sier Jose Batista Filho. "Våre biler er av siste modell og er godt vedlikeholdt." Andre har fulgt deres eksempel: Rio har nå 14 drosje-kooperativer og foreninger, og et dusin til er under dannelse.

Kundene velger de drosjene de kan stole på: Central de Taxi mottar 36.000 anrop i måneden. Av frykt for å miste oppdrag har andre drosjesammenslutninger begynt å rydde opp i sine forhold. Jose Batista Filho regner med at de drosjene som er knyttet til den internasjonale flyplassen nå er pålitelige, og at dette også blir drøftet for bussterminalen og den lokale flyplassen. Med tiden vil de uærlige drosjesjåfører bli glemt.

Jeg fikk selv bevis for påstanden. To drosjeturer, en med Coopataxi og en med en annen bil kostet omtrent det samme. Men turen med Coopataxi var dobbelt så lang. Jeg vet hvem jeg ringer til neste gang.

Drosje-kooperativenes far

For Rios drosjer er det ett navn som summerer opp den kooperative bevegelsen: Americo Martorelli. Fra starten av og inntil hans plutselige død i fjor, var "Papa Americo" alltid med i styret enten i Central de Taxi eller Coopataxi. De nåværende ledere sier at det var hans lidenskap for rettlinjethet som var nøkkelen til deres suksess.

Martorellis prinsipper var resultatet av en ny start i hans hjemmeliv. Han og hans kons Carmella gikk på den samme skolen i Italia, men traff hverandre ikke før begge emigrerte til Brasil. "Vi satte hverandre meget høyt, men så begynte det å skje en forandring," sier hun. "Han drakk og røkte mye og vi hadde ingen fred mellom oss og ingen penger. Våre fire barn led. Men jeg anså det som synd å skilles."

En morgen i 1973 vekket Martorelli henne opp kl. 2 om natten og kunngjorde at han var en forvandlet mann. Hun ble forståelig nok ergerlig og trodde ikke et ord av det.

Det viste seg at Martorelli hadde vært på et møte om å starte et drosjekooperativ. De som var involvert var svært uenige og en gruppe fra Moralsk Opprustning var blitt bedt dit for å hjelpe til å finne en utvei.

På en bussholdeplass etterpå fortalte Martorelli til en av de besøkende, Luis Puig, om sine vanskeligheter hjemme. Puig fortalte senere: "Det eneste jeg kunne komme på å si var - Gud har en plan for deg. Han tenkte seg om et langt minutt og så sa han - er det sant? Da vi gikk på bussen smilte han."

Med tiden - til hans kones forbauselse - sluttet Martorelli å røke og drikke. Men kranglingen fortsatte. "Det ble ikke så vidunderlig som jeg trodde det ville bli," sa hun. "Så jeg tenkte, kanskje jeg trenger å bli annerledes i enkelte henseender også."

En dag mens de satt ved siden av hverandre på en av Rios strender, fikk de mot til å fortelle hverandre hele sannheten om sine liv og følelser. "Det var ikke lett," forteller hun. "Etterpå satt vi i nesten en halv time uten å si et ord. Så ba han meg med på kino - vi hadde ikke gått noe sted sammen på flere år."

Hun kunne ikke tro at harmonien ville vare - men det gjorde den. "Jeg påstår ikke at vi ble engler, men vi hadde aldri mer den slags krangel som vi hadde før." Deres tolv år gamle sønn hadde hatt krampetrekninger siden han var tre. Nå begynte han å bli bedre. I dag kjører han en gul drosje som sin far.

Fra det internasjonale MRA-bladet "For a Change"

sakset

Om ikkje massearbeidsløyse, sosial forvitring og økologisk krise skal bli normaltilstanden i det etterindustrielle samfunnet, må det truleg til eit mentalt oppbrot, eit nytt paradigme som gjev rom for eit politisk "grep" med moralsk og visjonær berekraft til å nytenkja økonomi og samfunn. Kvar det skal koma frå, og kva det skal innehalda, kan ikkje ei historiebok gje svar på.... Historia kan ikkje produsera modellar for framtidspolitik, men ho kan avsløra blindveggar og kanskje avgrensa det ukjende landet der det er verdt å leita etter ein betre morgondag.

Professor Berge Furre i boka "Vårt hundreår", Samlaget 1992

Alle vet nå at vi er truet. Derfor er forandringen nærmere, mer nødvendig og mer realistisk enn før. Til tross for et voldsomt press i materialistisk retning, er det et utryddelig fundament i oss som holder fast grunnverdiene: Det folk savner er ikke ting, men tid, ikke høyere lønn, men mer felleskap, ikke karriere, men kjærlighet. Derfor har jeg et sterkt håp at det kommer en nødvendig forandring i overskuelig framtid.

Erik Dammann, Magasinet Folkeveit nr. 6, 1992

Kanskje kan de uregjerlige naturkreftene hjelpe oss til å slå sprekker i fortrengningspanseret? De fleste opplever i disse dager hvordan vi er utlevert til naturen. Vår litenhet overfor ras og orkaner kan gi økende respekt for det som er større enn oss. Innsikt i at vi er avhengig av livgivende, kompliserte natursykluser kan inngi samhørighet, kanskje kjærlighet til alt levende.

Steinar Lem, leder for Framtiden i våre hender, Aftenposten 20. januar 1993

Vi vet at uten denne drivkraft (egoismen), dypest sett selvoppholdelsesdrift, vil lite eller ingen ting skje. Fremgang er i en grad betinget av nettopp dette livsfarlige og ustyrlige "ego", det være seg individuelt eller nasjonalt. Det er derfor mer et spørsmål om å balansere egoet mot et sosialt og moralsk forpliktende ansvar for andre, enn å bygge visjoner om

hvordan verden kan se ut når bare mennesket blir hva det ikke er. Ser man bort fra menneskenaturen, utvikler selv det mest sosiale eksperiment seg til livsfientlig despoti.

Leder i Arbeiderbladet, 24. desember 1992

Jeg har selv følt meg overgitt i Guds hender. Dagene i konsentrasjonsleiren i Sachsenhausen vil jeg aldri glemme. Da sa jeg til meg selv: Dette slipper du ikke levende fra, mens en annen stemme sa: Dette skal du greie, Trygve. Det var Gud som sto sammen med meg der. Den tryggheten sitter i meg ennå.

Trygve Bull, Vårt Land 16. januar 1993

Kristendommen er en del af mig... De grundlæggende moralske normer er jo ikke beskrevet bedre end i kristendommen... Den har det sæt adfærdsnormer, som vi stadigvæk lærer vores børn. For mig er det vigtigt at vedkende mig de kristne rødder i hele vort samfund, og dermed også i mig selv.

Teaterchef Michael Christiansen ved Det kongelige Teater, Berlingske Tidende, København, 20. desember 1992

Den kristne tro har hatt enorme ringvirkninger på hele vår kultur og vårt samfunnsliv. Troen på at Gud ble menneske i Jesus Kristus ligger til grunn for menneskebilde, vår humanisme og rettstenkning. Tenk bare på troen på enkeltmenneskets frihet. Den kristne frihetstanken har dessverre blitt misbrukt til å bli frihet for alt og alle, sannhet og løgn, kvalitet og søppel, lys og mørke side om side. Jeg synes det er tragisk å leve i en kultur der man kan tulle med alt, uten ærefrykt for det hellige og sans for absolutter.

Kultursjef Terje Kristiansen, Ås, i boka 'Hva tror du?', Follo Prosti 1992

Den to-dagers konferansen i San Salvador hadde som tema: "Forsoning i en overgangstid". Den ene salvadorianer etter den andre nevnte hva borgerkrigen hadde kostet: 80.000 drept, mange lemlestet, en million mennesker drevet i eksil.

Den opprørende sannheten må frem, fortiden innrømmes. Men sannheten er en ting, straff noe annet. Chile's rettsoppgjør ble brukt som et eksempel. Her ble alt bragt frem i lyset, men bare saker klassifisert som forbrytelser mot menneskeheten ble strafferettslig fulgt opp.

"Ansvaret for fremtiden er det som teller, og det ligger på oss alle," sa en salvadoriansk leder. Mennesker kan forandres!

Flora Lewis i International Herald Tribune, Paris, 15. januar 1993

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo 2.

Tlf. 02- 559430 Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad Jens J. Wilhelmsen